

روائی و اعتبار پرسشنامه سبک‌های دفاعی در نمونه‌های ایرانی

نویسندگان: دکتر لیلا حیدری نسب^۱، دکتر محمود منصور^۲، دکتر پرویز آزادفلاح^۳ و دکتر محمدرضا شعیری^۱

۱. استادیار دانشگاه شاهد

۲. استاد دانشگاه تهران

۳. استادیار دانشگاه تربیت مدرس

چکیده

این مطالعه به منظور بررسی اعتبار و روائی پرسشنامه سبک‌های دفاعی DSQ در نمونه‌های ایرانی انجام یافته است. ۶۶۶ دانش آموز (با میانگین سنی ۱۶/۶۱ و انحراف معیار ۱/۸۳) و ۴۰۱ دانشجو (با میانگین سنی ۲۱/۳ و انحراف معیار ۲/۸) در مجموع ۱۰۶۷ نفر در این مطالعه شرکت نمودند. با استفاده از روش آزمون و باز آزمون و نیز محاسبه آلفای کرونباخ در گروه‌های مورد مطالعه اعتبار این پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت و همچنین روائی محتوی، روائی همگرا و روائی سازه نیز با استفاده از نظر متخصصان در مورد ارتباط ماده‌های پرسشنامه با تعاریف مرتبط با مکانیزم‌های مورد واری و نیز استفاده از آزمون نئو مورد مطالعه قرار گرفت.

توافق نظر بالای متخصصان در مورد ارتباط ماده‌های پرسشنامه سبک‌های دفاعی با تعاریف ارائه شده در مورد مکانیزم‌های دفاعی در منابع معتبر (حداقل ۲/۴۶ و حداکثر ۴/۵۳ بر روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای که ۵ نشانه ارتباط کامل و ۱ نشانه عدم ارتباط بوده است)، وجود همبستگی‌های قابل قبول بین عامل‌های نئو و پرسشنامه سبک‌های دفاعی و نیز همبستگی‌های بالا بین ماده‌های پرسشنامه با مکانیزم‌ها و سبک‌های مرتبط نشانه روائی قابل قبول این پرسشنامه می‌باشد. همچنین آلفای بالای این پرسشنامه در گروه‌های مورد مطالعه (۰/۸۱-۰/۸۷) و همبستگی‌های بالا بین آزمون و باز آزمون نمایانگر اعتبار قابل قبول این پرسشنامه در جمعیت ایرانی بود.

واژه‌های کلیدی: روایی، اعتبار، پرسشنامه، سبک‌های دفاعی (DSQ)، دانش‌آموز، دانشجو

دوماهنامه علمی - پژوهشی

دانشگاه شاهد

سال چهاردهم - دوره جدید

شماره ۲۲

اردیبهشت ۱۳۸۶

مقدمه

مکانیزم‌های دفاعی بر اساس آنچه که از نظریه‌های روان‌پویشی می‌دانیم فرایندهای درون روانی ناهشیاری‌اند که در موقعیت‌های تنیدگی‌زا و تهدید برانگیز فعال می‌شوند و اثرات نامطبوع و دل‌آزار را از هشیاری می‌رانند.

ادراک تهدید از منابع درونی و یا از جهان برونی از جانب من، ساختار اخیر را وا می‌دارد تا جایی که می‌تواند از اضطراب برآمده از این حس تهدید شدگی برهد و یا لاقلاً از شدت تاب‌نیابردنی آن بکاهد، اضطرابی که هشیاری آنرا تاب‌نمی‌آورد [۱، ۲ و ۳] مکانیزم‌های دفاعی گرچه اضطراب را تخفیف می‌دهند اما این جز به تحریف واقعیت به دست نمی‌آید و آن‌ها

و یا به تعبیر دیگر سبک‌های دفاعی [۱۷] تحول یافت. این ابزارها براساس روی‌آوردهای نظری‌شان شکل و نحوه واری می‌نمایند. مکانیزم‌های دفاعی گاه با هم متضاد می‌نموندند. فرافکن (نظیر Defense Mechanism Manual) DMM، MCT (Meta-Contrast-Technique) و کارت‌های TAT) و گاه با پرسشنامه‌های عینی و مبتنی بر گزارش شخصی (نظیر Defense Mechanism Inventory) DMI و پرسشنامه سبک‌های دفاعی (Defense styles questionnaire) ارزیابی می‌شدند که بنیادهای نظری ناهمگرائی‌های بارزی را در این روش‌ها آشکار می‌نمود [۱۸]. در میان ابزارهای متعددی که برای واری مکانیزم‌های دفاعی تحول یافته‌اند پرسشنامه سبک‌های دفاعی از مشهورترین و پربسامدترین ابزارها در تحقیقات متعدد است. پرسشنامه سبک‌های دفاعی نخستین بار توسط باند (Bond, M. D) و همکارانش به منظور بررسی مکانیزم‌های دفاعی در افراد بهنجار و بیمار در ۱۹۸۳ تدوین گردید این پرسشنامه ۸۸ ماده را در بر می‌گرفت و ۲۴ مکانیزم دفاعی را واری می‌نمود [۱۹]. باند با استفاده از روش‌های تحلیل عاملی توانست ۴ عامل را در سطح سبک‌های دفاعی از یکدیگر باز بشناسد. او با تجدید نظر در این ابزار در ۱۹۸۶ توانست این ۴ عامل را مجدداً از یکدیگر تفکیک نماید و نام‌گذاری نماید: ۱- الگوهای عملی سازش نیافته (Maladaptive action patterns) ۲- دفاع‌های تحریف تصویر ذهنی ۳- دفاع‌های خود- قربانی کردن (Image-distorting) - دفاع‌های سازش نیافته (Self-sacrificing) [۱۹]. ماده‌های پرسشنامه بر یک مقیاس ۹ درجه‌ای از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق درجه‌بندی گردیده بود و هر آزمودنی بایستی میزان موافقت خود را با هریک از عبارات (یا مکانیزم‌های دفاعی) تعیین و مشخص نماید. باند و همکارانش پس از تدوین این ابزار رابطه بین سبک‌های دفاعی و ۴ گروه از اختلالات روانی (یعنی روان گسستگی، اختلالات عاطفی، اختلالات اضطرابی و سایر اختلالات) را واری نمودند.

در کارزار مبارزه بین بن و من جانب من را گرفته و به بهای حفظ انسجام و وحدت یافتگی زادگاه خویش، واقعیت را تحریف می‌کنند [۴، ۵، ۶ و ۷]. امروز به مدد آنچه که آنا فروید در گستره روانشناسی من پدید آورد مفهوم مکانیزم‌های دفاعی تنها به ناهنجاری تعلق ندارد و آن‌ها بخشی از الگوهای ارتباطی و تحول شناختی بهنجار محسوب می‌گردند، الگوهایی که در برقراری روابط با افراد مهم زندگی رخ می‌نمایند، از حرمت نفس فرد حفاظت می‌کنند و در سازش یافتگی او نقش می‌آفرینند و گاه فقدان آن‌ها در لحظه مناسب توان فرد را می‌کاهد و سارش او را بر هم می‌زند [۱، ۸، ۹ و ۱۰]. گسترش مفهوم مکانیزم‌های دفاعی در حوزه علائق مولفان و متخصصان، اندیشه شناخت عمیق و ارزیابی آن را در شرایط بهنجار و نیز درمانگری بیماران باور ساخت [۱]. یافته‌ها و تحقیقات متعدد مولفان راه را برای پذیرش بسیاری از مفاهیم روان تحلیل‌گری همچون ناهشیاری و مکانیزم‌های دفاعی گشود تا بدانجا که یکی از مهمترین طبقه‌بندی‌های جهانی از بیماری‌های روانی یعنی طبقه‌بندی تشخیصی انجمن روان‌پزشکی آمریکا (DSM-IV-TR، ۲۰۰۴) راهی به جز به رسمیت شناختن یکی از این مفاهیم یعنی مکانیزم‌های دفاعی نیافت و هم این پذیرش بدون شک در تحول ابزارهایی معتبر برای سنجش این نخستین یافته فروید، نقشی مهم بر عهده داشت [۱۱، ۱۲].

روش‌های ارزیابی مکانیزم‌های دفاعی با در نظر داشتن باور بنیادین فروید یعنی ناهشیار بودن مکانیزم‌ها و با الهام از آنا فروید و ویلهم رایش در مورد رابطه عادات رفتاری و مکانیزم‌های دفاعی رو به تحول گذارد. مکانیزم‌های دفاعی گرچه لنگرگاهی ناهشیارانه دارند اما پس از به‌کارگیری مایلند تا همچنان تکرار شوند و گرچه فرد از علت این تکرار در وجود خویش بی‌خبر است اما با تأمل درمی‌یابد که فلان عادت رفتاری و یا خوی شخصیتی را داراست عادت‌هایی که ریشه در این دفاع‌های ناهشیار دارد [۵، ۷، ۸، ۱۳، ۱۴، ۱۵ و ۱۶]. از دهه ۸۰ میلادی به بعد ابزارهای متعددی برای واری مکانیزم‌ها

اعتبار مناسب برخوردار است؟ چه می‌دانیم که واری‌های روان‌شناختی نیازمند وجود ابزاری روا و معتبر است و با در دست داشتن چنین ابزاری می‌توان، چه در گستره به‌هنجار و چه در گستره نابه‌هنجار و بالینی، مکانیزم‌های دفاعی را شناسائی نمود و آن‌گونه که مؤلفان متعدد تصریح نموده‌اند [۲، ۱۹، ۲۰] به‌سازش یافتگی و سلامت در سطح به‌هنجار و یا پیش‌آگهی درمانی و درمان‌گری مؤثر در سطح بالینی مدد رساند.

روش

الف- آزمودنی‌های

الف- ۱- جامعه آماری: جامعه آماری این مطالعه دانشجویان روزانه دوره کارشناسی دانشگاه تهران (۱۵۹۱۶ نفر) و دانش‌آموزان متوسطه منطقه ۶ آموزش و پرورش شهر تهران (۲۲۰۸۹ نفر) بوده است.

الف- ۲- نمونه تحقیق: با توجه به حجم جامعه نمونه و بر اساس جدول کریجس و مورگان (۱۹۷۰) [۲۴] حجم نمونه مورد بررسی ۳۲۰ نفر برآورد شده است که با توجه به زیر گروه‌های مختلف دو جامعه و با در نظر داشتن سهم مساوی برای هر زیر گروه (۳٪) (به تفکیک دانشکده و جنسیت در نمونه دانشجویی و به تفکیک مقطع، نوع آموزشگاه از حیث غیرانتفاعی و یا دولتی بودن، جنسیت و رشته در نمونه دانش‌آموزی) نمونه تحقیق انتخاب گردید.

۶۶۶ دانش‌آموز (۳۱۵ دختر و ۳۵۱ پسر با میانگین سنی ۱۶/۶۱ و انحراف معیار ۱/۰۱) و ۴۰۱ دانشجو (در ۱۳ دانشکده دانشگاه تهران مستقر در شهر تهران، ۲۱۲ نفر دختر و ۱۸۹ نفر پسر با میانگین سنی ۲۱/۳ و انحراف معیار ۳/۷) در مجموع ۱۰۶۷ نفر نمونه اصلی این تحقیق بودند که از طریق روش نمونه‌گیری خوشه‌ای طبقه‌ای [۴۰، ۳۷] انتخاب گردیدند که در جدول ۱ داده‌های مربوط به آن مشاهده می‌شود.

هم‌چنین برای بررسی روائی محتوا DSQ با تعدادی از اعضا هیأت علمی گروه‌های روان‌شناسی دانشگاه‌های ایران (از طریق ارتباط پستی در شهرهای

آن‌ها گروهی از افراد به‌هنجار را نیز همراه با بیماران مورد مطالعه قرار دادند. نتایج مطالعات آنان در تفکیک گروه‌های تحقیق از یکدیگر و نیز تفکیک بین افراد به‌هنجار و بیمار بر اساس سبک‌های دفاعی چندان رضایت‌بخش نبود. از آن‌رو آندروز (Andrews) و همکارانش در ۱۹۸۹ با اعتنا به طبقه‌بندی DSM III. R تعاریف ارائه شده‌اش در مورد مکانیزم‌های دفاعی، DSQ را مورد تجدید نظر قرار دادند و DSQ از دل این تلاش‌ها متولد شد این نسخه جدید ۲۰ مکانیزم دفاعی را مورد ارزیابی قرار می‌داد. آندروز و همکارانش این نسخه جدید را بر روی دو گروه از افراد به‌هنجار و بیماران مبتلا به اختلالات اضطرابی اجرا نمودند. نتایج نمایانگر قدرت و نیرومندی این نسخه در تفکیک دو گروه مورد مطالعه بود. اما وجود پاره‌ای از مشکلات منجر به حرکتی در جهت اصلاح ساختار DSQ-72 گردید، حرکتی که منجر به تحول و ابداع DSQ-40 در ۱۹۹۳ گردید و آندروز و همکارانش دیگر بار نسخه‌ای جدید را در گستره ابزارهای سنجش مکانیزم‌های دفاعی به دنیا معرفی نمودند [۲۰، ۲۱]. آنان برای اصلاح پرسشنامه قبلی ملاک‌های متعددی را برای ارزیابی روائی سازه (Reliability) و روائی ملاک و اعتبار هر ماده در نظر گرفتند [۱] و در نهایت همبستگی بین عامل‌های رشد یافته، روان‌آزده‌وار و رشد‌نایافته در باز آزمایی □□□□ DSQ و □□□□ DSQ به ترتیب ۰/۹۷، ۰/۹۳، ۰/۹۵ گزارش گردید. □□□□ DSQ توانست این تمایز را نمایان سازد. ضریب آلفای مکانیزم‌ها و سبک‌های دفاعی بین ۰/۸۰ تا ۰/۳۲ و همبستگی بین دو بار اجرا بین ۰/۸۵ تا ۰/۳۸ گزارش گردید. DSQ-40 در کشورهای متعددی مورد مطالعه و هنجاریابی قرار گرفته است [۲۳-۲۱].

مطالعه فعلی به منظور ارزیابی مکانیزم‌های دفاعی در جمعیت ایرانی با روش خود گزارش‌دهی و با استفاده از پرسشنامه سبک‌های دفاعی انجام پذیرفته است. بنابراین مسأله اساسی این تحقیق آنست که آیا پرسشنامه سبک‌های دفاعی (DSQ) در نمونه‌های ایرانی از روائی و

جدول ۱ حجم نمونه تحقیق به تفکیک آزمودنی، جنسیت و وضعیت تاهل

متغیر	شاخص	فراوانی	درصد
آزمودنی	دانش آموز	۶۶۶	۶۲/۴
	دانشجو	۴۰۱	۳۷/۶
	کل	۱۰۶۷	۰/۱۰۰
جنسیت	زن	۵۲۷	۴۹/۴
	مرد	۵۴۰	۵۰/۶
وضعیت تاهل	مجرد	۱۰۴۰	۹۷/۴۶
	متاهل	۲۷	۲/۵

تهران، تیریز، اصفهان، اهواز، مشهد، سیستان و بلوچستان، کرمان) ارتباط برقرار گردید و برای واریس ارتباط بین ماده‌های DSQ و تعاریف مکانیزم‌های دفاعی (برگرفته از منابع معتبر) پرسشنامه‌ای طراحی گردید که از آن‌ها خواسته شده بود تا میزان ارتباط بین هر ماده با تعریف ارائه شده را مشخص نمایند.

ابزارهای تحقیق

۱- ابزار اصلی این مطالعه پرسشنامه سبک‌های دفاعی (فرم ۴۰ سؤالی) بود این فرم همان‌گونه که تصریح گردید در ۱۹۹۳ توسط اندروز و همکارانش مورد تجدید نظر قرار گرفت و ۲۰ مکانیزم دفاعی و ۳ سبک دفاعی را متمایز و واریس می‌نمود. در کشورهای مختلف این پرسشنامه مورد هنجاریابی قرار گرفته و داده‌های آن خبر از روایی و پایایی مناسب این ابزار در گروه‌های بهنجار و بالینی می‌دهد [۲۵، ۲۶، ۲۷]. در این تحقیق پرسشنامه سبک‌های دفاعی همان‌گونه که در شیوه اجرا می‌آید توسط متخصصین ترجمه و باز ترجمه گردید و پس از رفع مشکلات آن فرم نهایی آن بر روی گروه‌های نمونه اجرا گردید. مکانیزم‌ها و سبک‌های دفاعی که بوسیله DSQ واریس می‌گردند عبارتند از: دیگر دوستی کاذب (Pseudo-altruism)، فرونشانی (Suppression)، والائی گرائی، دلیل تراشی، طنز (Humor)، فرافکنی، تشکل واکنشی (reaction formation)، تفرق

۲- پرسشنامه تجدیدنظر شده شخصیت نئو (The neo personality inventory-revised) از دیگر ابزارهای این تحقیق است. فهم رابطه بین مکانیزم‌های دفاعی و عامل‌های شخصیت بر اساس داده‌های مؤلفان [۲۸، ۱۲] به‌عنوان روشی برای محاسبه روایی هم‌زمان پرسشنامه سبک‌های دفاعی، دلیل اصلی استفاده از این ابزار بوده است. این ابزار توسط کوستا و مک‌گری در ۱۹۹۲ تحول یافت و ۵ عامل بنیادین شخصیت یعنی روان‌آزرده خوبی (Neuroticism)، گشودگی (Openness) وجدان‌مندی (Conscientiousness)، برونگرایی (Extroversion) و توافق (Agreeableness) توسط این ابزار واریس می‌گردند. روایی و پایایی این ابزار در مطالعات متعدد تأیید شده است [۲۹]. در ایران نیز روشن و همکاران [۱۳۸۵] روایی و پایایی آن را در نمونه دانشجویی مورد بررسی قرار داده و همبستگی بین بازآزمایی پرسشنامه را با فاصله یک هفته، بین ۰/۶۱ تا ۰/۸۲ و آلفای کل پرسشنامه را ۰/۸۳ تا ۰/۳۵ گزارش نموده‌اند. همچنین روایی آنرا با آزمون scl-90 برای عامل‌های پنج‌گانه مناسب و قابل قبول گزارش نموده‌اند [۳۰].

جدول ۲ فراوانی و درصد توافق ارتباط تعاریف مکانیزم‌های دفاعی با ماده‌های پرسشنامه سبک‌های دفاعی در نظر متخصصان

توافق شاخص مکانیزم	۱		۲		۳		۴		۵		میانگین	انحراف معیار
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد		
والایی گرای	۱	۶۷	۰	۰	۳	۲۰	۸	۵۳/۳	۳	۲۰	۳/۸۰	۱/۰۱
طنز	۲	۱۳/۳	۳	۲۰	۵	۳۳/۳	۰	۰	۴	۲۶/۷	۲/۹۳	۱/۴۸
پیشاپیش نگری	۰	۰	۱	۶/۷	۱	۶/۷	۵	۳۳/۳	۵	۳۳/۳	۴	۰/۹۲
فرونشانی	۱	۶/۷	۱	۶/۷	۲	۱۳/۳	۳	۲۰	۸	۵۳	۴/۰۶	۱/۲۷
باطل سازی	۱	۶/۷	۰	۰	۴	۲۶/۷	۵	۳۳/۳	۴	۲۶/۷	۳/۷۸	۱/۱۲
دیگردوستی	۲	۱۳/۳	۱	۶/۷	۶	۴۰	۴	۲۶	۲	۱۳/۳	۳/۲۰	۱/۲۰
آرمانی سازی	۱	۶/۷	۳	۲۰	۷	۴۶	۴	۲۶/۷	۰	۰	۲/۹۳	۰/۸۸
تشنه شکل واکنشی	۰	۰	۱	۶/۷	۵	۳۳/۳	۷	۱۶/۷	۲	۱۳/۳	۳/۶۶	۰/۸۱
فراکنی	۰	۰	۰	۰	۲	۱۳/۳	۳	۲۰	۱۰	۵۳	۴/۰۶	۱/۰۳
پرخاشگری	۱	۶/۷	۱	۶/۷	۱	۶/۷	۳	۲۰	۹	۶۰	۴/۲۰	۱/۲۶
منفعله	۲	۱۳/۳	۳	۲۰	۴	۲۶/۷	۴	۲۶/۷	۱۰	۶۶/۷	۴/۵۳	۰/۸۳
گذار به عمل	۰	۰	۱	۶/۷	۵	۳۳/۳	۳	۲۰	۸	۵۳	۴/۲۰	۱/۰۱
مجزا سازی	۰	۰	۲	۱۳/۳	۵	۳۳/۳	۵	۳۳/۳	۱	۶/۷	۳/۴۶	۰/۸۳
نارزنده سازی	۴	۲۶/۷	۲	۱۳/۳	۴	۲۶/۷	۴	۲۶/۷	۳	۲۰	۳/۵۳	۱/۰۶
خیال پردازی	۳	۲۰	۲	۱۳/۳	۵	۳۳/۳	۳	۲۰	۵	۳۳/۳	۲/۹۳	۱/۳۳
انکار	۰	۰	۱	۶/۷	۲	۱۳/۳	۶	۴۰	۵	۳۳/۳	۳/۸۰	۱/۱۴
جابه جایی	۴	۲۶/۷	۵	۳۳/۳	۲	۱۳/۳	۳	۲۰	۴	۲۰	۳/۶۰	۱/۰۵
تفرق	۱	۶/۷	۰	۰	۳	۲۰	۸	۵۳/۳	۳	۲۰	۳/۸۰	۱/۰۱
لایه سازی	۳	۲۰	۱	۶/۷	۴	۲۶/۷	۵	۳۳/۳	۲	۱۳/۳	۳/۱۳	۱/۳۵
دلایل تراشی	۱	۶/۷	۰	۰	۳	۲۰	۴	۲۶/۷	۷	۴۶/۷	۴/۰۶	۱/۱۶
بدن سازی	۱	۶/۷	۱	۶/۷	۲	۱۳/۳	۸	۵۳/۳	۳	۲۰	۳/۸۰	۱/۳۲
	۰	۰	۲	۱۳/۳	۱	۶/۷	۶	۴۰	۶	۴۰	۳/۹۳	۱/۲۷
	۰	۰	۰	۰	۳	۲۰	۴	۲۶/۷	۱۰	۶۶/۷	۴/۳۳	۰/۸۱
	۰	۰	۱	۶/۷	۱	۶/۷	۳	۲۰	۱۰	۶۶/۷	۴/۴۶	۰/۹۱

(۱= کاملاً نامرتب تا ۵= کاملاً مرتبط) ارتباط بین ماده‌های پرسشنامه سبک‌های دفاعی با تعاریف ارائه شده را تعیین نمایند. پس از انتخاب نمونه مورد نظر پرسشنامه سبک‌های دفاعی همراه با پرسشنامه دموگرافیک بر دانشجویان دانشگاه تهران و نیز دانش آموزان منطقه ۶ آموزش و پرورش (به تفکیک در ۱۳ دانشکده دانشگاه تهران و مدارس دولتی و غیرانتفاعی دخترانه و پسرانه در مقاطع متوسطه، پیش‌دانشگاهی و هنرستان) اجرا گردید.

شیوه و تحلیل داده‌ها

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخصهای توصیفی نظیر میانگین، انحراف معیار، فراوانی، درصد و نیز روش همبستگی پیرسون و آلفای کرونباخ استفاده گردیده است.

نتایج

الف) بررسی روایی DSQ

الف) ۱- روایی محتوا

جدول ۲ در بر دارنده شاخص‌های توصیفی مربوط به پاسخ‌ها و نظرات متخصصین در مورد ارتباط ماده‌های پرسشنامه DSQ با تعاریف مکانیزم‌های دفاعی می‌باشد.

جدول ۳ نتایج مربوط به همبستگی بین عامل‌های نئو سبک‌های دفاعی (n = ۱۰۵).

سبک‌های دفاعی عامل‌های نئو	رشد یافته	روان آزرده	رشد نیافته
۱- روان	-۰/۲۸	۰/۰۳	۰/۳۴
آزرده‌خویی	p ≤ ۰/۰۰۳		p ≤ ۰/۰۰۱
۲- برونگرایی	۰/۳۱	۰/۲۳	-۰/۰۴
	p ≤ ۰/۰۰۱	p ≤ ۰/۰۰۱	
۳- گشودگی	۰/۲۱	۰/۲۲	۰/۱۹
	p ≥ ۰/۰۳	p ≤ ۰/۰۲	
۴- توافق پذیری	-۰/۰۱	۰/۰۵	-۰/۴۰
			p ≤ ۰/۰۰۱
۵- وجدانمندی	۰/۳۴	۰/۲۷	-۰/۱۱
	p ≤ ۰/۰۰۰۱	p ≤ ۰/۰۰۸	

۳- پرسشنامه محقق ساخته که ماده‌های DSQ را همراه با تعاریف پذیرفته شده آن مکانیزم‌ها (با استفاده از منابع معتبر هم‌چون کورسینی (Corcini, R.J) [۳۱]، و هوروویتز، [۱۰] و DSM IV) دربرداشت. در این پرسشنامه از متخصصان روان‌شناسی خواسته شده بود تا بر روی یک مقیاس سبک لیکرت ۵ درجه‌ای (با استناد به آندروز) وضعیت ارتباط هر ماده با تعاریف مکانیزم مربوطه را مشخص نمایند در این مقیاس عدد ۱ و ۲ به عنوان ارتباط ضعیف طراحی شده بود و عدد ۳ ارتباط متوسط و ۴ و ۵ نیز ارتباط نیرومند را نشان می‌داد. بنابراین متوسط ارتباط سؤال‌ها با تعاریف اصلی در این تحقیق حداقل ۳ در نظر گرفته شده است.

شیوه اجرا

نخستین گام در اجرای این تحقیق ترجمه و بر گردان پرسشنامه از زبان انگلیسی به زبان فارسی بود. از این‌رو پرسشنامه توسط ۳ متخصص روانشناس و ۲ متخصص زبان انگلیسی به زبان فارسی برگردان شد و پس از مقایسه ترجمه‌های به‌دست آمده و در نظر گرفتن نکات مشترک نسخه نهایی آماده و مجدداً توسط یک متخصص زبان انگلیسی برگردان به انگلیسی شد تا نکات مورد اختلاف نمایان شده و پرسشنامه نهایی آماده گردد. پس از تهیه فرم نهایی به منظور واریسی دقت سؤال‌ها و درک مشکلات احتمالی این فرم بر روی گروهی ۱۲۰ نفره از دانشجویان و دانش‌آموزان اجرا گردید.

پس از بررسی نکات غامض و رفع سوالات گنگ و مبهم با نظر ۲ روانشناس فرم نهایی پرسشنامه سبک‌های دفاعی آماده گردید و بدین ترتیب فرم نهایی پرسشنامه سبک‌های دفاعی به زبان فارسی تهیه گردید و همین فرم در پژوهش اصلی به کار گرفته شد.

در مورد روایی محتوا همان‌گونه که قبلاً اشاره شد تعاریف برآمده از منابع معتبر نظیر کورسینی و هوروویتز و ضمیمه DSM IV در مورد مکانیزم‌های دفاعی، همراه با ماده‌های DSQ به متخصصان روانشناس ارائه شد و از آن‌ها خواسته شد تا بر روی یک پیوستار ۵ درجه‌ای

جدول ۴ همبستگی سؤالات DSQ با مکانیزم‌های دفاعی بیست‌گانه

ماده	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	مکانیزم دفاعی
دیگر دوستی	**۰/۶۰	۰/۰۳	۰/۱۲	۰/۰۷	۰/۰۶	۰/۰۷	۰/۰۶	۰/۰۲	۰/۰۰۸	۰/۰۳	
فرونشانی	۰/۱۰	**۰/۷۷	۰/۱۳	۰/۱۴	۰/۱۲	-۰/۱۰	۰/۰۳	**۰/۱۶	**۰/۱۵	۰/۰۱	
والایی‌گرایی	**۰/۱۹	**۰/۱۵	**۰/۷۸	۰/۰۶	۰/۰۹	۰/۰۴	۰/۱۲	۰/۱۳	۰/۱۱	۰/۰۲	
دلیل‌تراشی	۰/۱۴	۰/۱۴	۰/۰۸	**۰/۷۱	۰/۱۳	-۰/۱۰	۰/۰۶	۰/۰۹	۰/۱۳	۰/۰۸	
طنز	۰/۰۶	**۰/۱۵	۰/۱۳	**۰/۲۲	**۰/۸۱	۰/۰۲	۰/۰۴	**۰/۲۲	**۰/۲۷	۰/۱۷	
فراقنی	-۰/۰۱	۰/۱۳	-۰/۰۱	-۰/۱۸	-۰/۰۱	**۰/۷۸	۰/۰۴	۰/۰۶	۰/۰۴	**۰/۱۵	
تشکل واکنشی	**۰/۲۲	۰/۰۹	**۰/۱۶	۰/۰۵	۰/۰۳	۰/۰۲	**۰/۸۰	**۰/۱۷	۰/۰۷	-۰/۱۴	
انکار	۰/۰۲	**۰/۱۷	۰/۱۳	**۰/۱۵	**۰/۱۷	۰/۰۲	۰/۱۰	**۰/۷۴	**۰/۳۴	**۰/۱۵	
تفرق	۰/۰۷	**۰/۱۸	**۰/۱۵	**۰/۲۶	**۰/۲۸	۰/۰۰۱	۰/۰۷	**۰/۲۳	**۰/۸۰	**۰/۲۲	
ناارزنده‌سازی	۰/۰۱	۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۱۰	۰/۱۰	**۰/۱۸	-۰/۰۲	۰/۰۹	**۰/۱۹	**۰/۷۱	
گذار به عمل	-۰/۰۲	-۰/۰۹	۰/۰۳	-۰/۰۸	۰/۰۳	**۰/۲۴	-۰/۰۴	۰/۰۲	۰/۰۷	**۰/۲۹	
بدنی‌سازی	۰/۰۸	-۰/۰۷	۰/۰۲	-۰/۰۴	-۰/۰۲	**۰/۱۷	۰/۰۳	۰/۰۱	۰/۰۰۵	۰/۱۰	
خیالپردازی اوتستیک	۰/۰۴	-۰/۰۰	۰/۰۷	۰/۰۳	۰/۰۵	**۰/۱۹	۰/۰۵	۰/۰۵	**۰/۱۴	**۰/۲۳	
لایه‌سازی	۰/۰۴	-۰/۰۰	۰/۰۷	۰/۰۳	۰/۰۵	**۰/۱۹	۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۱۴	**۰/۲۳	
آرمانی‌سازی	**۰/۲۶	۰/۱۰	**۰/۱۷	۰/۱۰	۰/۰۰	-۰/۰۲	۰/۱۳	۰/۰۷	۰/۱۲	۰/۰۵	
پرخاشگری منفعلانه	-۰/۰۵	-۰/۰۷	۰/۰۱	-۰/۰۸	۰/۰۲	**۰/۳۰	-۰/۰۰	۰/۰۲	۰/۰۷	**۰/۲۲	
پیشاپیش‌نگری	**۰/۱۶	۰/۱۴	۰/۱۱	**۰/۲۴	۰/۱۱	-۰/۰۸	۰/۰۲	۰/۰۷	۰/۱۴	۰/۰۳	
جابه‌جایی	**۰/۲۷	۰/۰۳	۰/۱۴	۰/۱۱	۰/۰۱	۰/۰۳	۰/۱۰	۰/۰۹	۰/۰۹	-۰/۰۳	
باطل‌سازی	**۰/۲۷	۰/۰۳	۰/۱۴	۰/۱۱	۰/۰۱	۰/۰۳	۰/۱۰	۰/۰۹	۰/۰۹	۰/۰۳	
مجزاسازی	-۰/۱۱	۰/۰۶	-۰/۰۱	-۰/۰۰	۰/۰۳	۰/۰۷	-۰/۰۴	۰/۱۲	۰/۰۹	۰/۰۷	

ادامه جدول ۴

ماده	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	دفاع
دیگر دوستی	۰/۱۰	**۰/۱۸	۰/۰۹	۰/۱۶	-۰/۰۰	۰/۰۶	**۰/۱۶	-۰/۰۵	۰/۱۳	۰/۱۴	
فرونشانی	-۰/۱۲	-۰/۱۴	۰/۰۷	-۰/۱۶	۰/۲۳	**۰/۱۵	-۰/۱۶	**۰/۱۶	-۰/۰۷	-۱/۰	
والایی‌گرایی	۰/۰۴	۰/۰۸	۰/۱۱	۰/۰۵	**۰/۱۶	۰/۱	۰/۰۴	۰/۰۷	۰/۱۱	۰/۰۸	
دلیل‌تراشی	-۰/۱۱	-۰/۰۲	۰/۰۷	-۰/۰۳	**۰/۲۶	**۰/۸۲	-۰/۰۱	**۰/۱۵	۰/۰۴	-۰/۰۱	
طنز	۰/۰۰۰	-۰/۰۶	۰/۰۱	-۰/۰۰	**۰/۲۵	۰/۱۶	۰/۰۱	**۰/۱۷	۰/۰۷	-۰/۰۳	
فراقنی	**۰/۲۳	**۰/۲۶	۰/۱۲	**۰/۲۵	-۰/۱۳	-۰/۱۱	**۰/۲۶	۰/۰۰	**۰/۲۲	**۰/۲۵	
تشکل واکنشی	-۰/۰۶	۰/۰۲	**۰/۱۷	۰/۰۰۲	۰/۱۲	۰/۰۸	۰/۰۵	۰/۰۳	۰/۰۸	-۰/۱۲	
انکار	۰/۰۱	-۰/۰۱	۰/۰۴	۰/۰۲	**۰/۲۷	۰/۱۲	۰/۰۷	**۰/۳۳	۰/۱۰	-۰/۰۰۹	
تفرق	-۰/۰۲	-۰/۰۳	۰/۰۶	۰/۰۵	**۰/۷۶	۰/۱۳	۰/۰۴	**۰/۳۴	۰/۱۴	۰/۰۴	
ناارزنده‌سازی	**۰/۱۵	۰/۱۴	**۰/۶۸	**۰/۱۸	۰/۱۳	۰/۰۷	۰/۱۶	۰/۱۱	**۰/۱۷	**۰/۱۷	
گذار به عمل	**۰/۷۹	**۰/۲۹	-۰/۰۱	**۰/۲۶	-۰/۰۴	-۰/۰۳	**۰/۲۶	-۰/۰۱	۰/۳۰	**۰/۸۱	
بدنی‌سازی	**۰/۲۵	**۰/۸۱	۰/۱۰	۰/۲۰	-۰/۰۱	-۰/۰۴	**۰/۱۸	-۰/۰۳	**۰/۱۶	**۰/۳۰	
خیالپردازی اوتستیک	**۰/۲۵	**۰/۲۱	۰/۱۱	**۰/۸۷	۰/۰۰	-۰/۰۲	**۰/۸۷	-۰/۰۱	**۰/۲۷	**۰/۲۲	
لایه‌سازی	**۰/۲۲	**۰/۱۸	۰/۰۷	**۰/۱۹	۰/۰۹	۰/۰۵	۰/۲۳	۰/۱۳	**۰/۷۶	**۰/۳۲	
آرمانی‌سازی	۰/۰۴	۰/۰۷	۰/۰۹	۰/۰۴	**۰/۲۵	۰/۱۳	۰/۰۱	۰/۰۸	**۰/۱۶	۰/۰۸	
پرخاشگری منفعلانه	**۰/۳۱	**۰/۱۸	۰/۱۰	**۰/۳۱	-۰/۰۴	-۰/۱۱	**۰/۳۲	۰/۰۱	۰/۰۳	۰/۰۲	
پیشاپیش‌نگری	-۰/۰۷	-۰/۰۰	۰/۱۲	-۰/۰۵	**۰/۲۳	**۰/۱۸	-۰/۰۸	۰/۱۱	۰/۰۳	۰/۰۲	
جابه‌جایی	۰/۲۰	۰/۱۱	۰/۱۰	**۰/۱۶	۰/۰۲	۰/۰۶	**۰/۲۰	۰/۱۰	**۰/۲۳	**۰/۱۷	
باطل‌سازی	۰/۰۵	۰/۱۱	۰/۱۳	۰/۰۰۷	۰/۰۹	۰/۱۳	۰/۰۱	۰/۰۳	۰/۱۰	۰/۰۵	
مجزاسازی	۰/۰۱	۰/۰۳	۰/۱۲	۰/۰۸	۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۱۱	۰/۱۰	۰/۰۶	۰/۰۴	

ادامه جدول ۴

ماده	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	مکانیزم دفاعی
دیگر دوستی	۰/۱۳	۰/۱۱	۰/۰۹	۰/۱۴	-۰/۰۲	۰/۰۰	*۰/۱۷	۰/۱۲	۰/۱۲	۰/۰۷	
فرونشانی	۰/۰۸	۰/۰۷	-۰/۰۰	۰/۱۲	**۰/۸۰	*۰/۲۱	-۰/۰۴	۰/۱۴	-۰/۱۶	*۰/۱۹	
والایی گرایبی	۰/۱۴	۰/۱۰	۰/۰۸	۰/۱۶	*۰/۱۵	*۰/۱۵	۰/۰۴	۰/۱۵	-۰/۰۰	۰/۱۳	
دلیل تراشی	*۰/۱۶	۰/۰۴	-۰/۰۵	۰/۰۷	*۰/۱۶	*۰/۲۶	-۰/۰۶	۰/۰۸	*-۰/۱۹	*-۰/۲۷	
طنز	۰/۰۷	۰/۰۰	۰/۰۱	۰/۰۶	*۰/۱۷	**۰/۷۹	۰/۰۱	۰/۱۲	-۰/۰۶	۰/۱۳	
فرافکنی	-۰/۰۴	*۰/۱۶	۰/۱۶	-۰/۰۷	۰/۱۳	-۰/۰۷	*۰/۱۸	-۲/۰۰	**۰/۸۵	*-۰/۱۵	
تشکل واکنشی	۰/۱۲	۰/۰۰	-۰/۰۵	*۰/۱۵	۰/۰۸	۰/۱۳	۰/۰۰	**۰/۷۶	۰/۰۲	۰/۰۳	
انکار	۰/۰۵	۰/۰۸	۰/۰۶	۰/۱۱	*۰/۱۷	*۰/۲۶	-۰/۰۰	۰/۱۱	-۰/۰۱	۰/۰۹	
تفرق	*۰/۱۹	۰/۰۸	۰/۰۸	*۰/۱۶	*-۰/۲۱	*-۰/۲۵	۰/۰۱	۰/۱۱	-۰/۰۷	*۰/۱۸	
نا ارزنده سازی	۰/۱۰	*۰/۱۶	*۰/۱۶	۰/۰۵	۰/۰۷	۰/۱۱	۰/۱۰	۰/۰۵	*۰/۱۵	۰/۰۵	
گذار به عمل	۰/۰۷	*-۰/۲۰	*-۰/۲۶	۰/۰۴	-۰/۱۳	-۰/۰۷	*-۰/۲۶	-۰/۱۳	*-۰/۲۵	-۰/۱۱	
بدنی سازی	۰/۱۲	*۰/۱۷	۰/۱۳	۰/۰۵	-۰/۱۱	-۰/۰۳	**۰/۸۰	-۰/۰۱	*-۰/۲۷	۰/۰۸	
خیالپردازی اوتستیک	۰/۰۷	۰/۰۹	*-۰/۲۴	-۰/۰۱	-۰/۱۶	-۰/۰۳	۰/۱۴	۰/۰۰	*-۰/۲۷	-۰/۱۴	
لایه سازی	*۰/۱۶	**۰/۳۳	*-۰/۲۴	۰/۱۴	-۰/۰۰	۰/۰۴	*۰/۱۹	۰/۰۳	*-۰/۲۳	-۰/۰۰	
آرمانی سازی	**۰/۷۶	۰/۱۴	۰/۰۸	**۰/۷۷	۰/۱۱	۰/۰۹	۰/۱۱	۰/۱۴	-۰/۰۸	*۰/۱۶	
پرخاشگری منفعلانه	۰/۰۷	*-۰/۲۰	*-۰/۲۵	-۰/۰۲	-۰/۰۸	۰/۰۰	*-۰/۲۱	-۰/۰۴	*-۰/۳۳	-۰/۱۵	
پیشاپیش‌نگری	*-۰/۲۱	۰/۱۰	-۰/۰۷	۰/۱۵	۰/۲۰	*-۰/۲۳	۰/۰۲	۰/۰۸	-۰/۰۹	**۰/۷۸	
جا به جایی	۰/۰۲	۰/۰۶	۰/۱۳	-۰/۰۰	-۰/۰۲	۰/۰۴	*۰/۱۶	۰/۰۸	*-۰/۲۹	-۰/۱۱	
باطل سازی	*۰/۱۷	۰/۱۴	۰/۰۴	*-۰/۲۰	۰/۰۹	۰/۰۸	۰/۱۰	۰/۱۲	۰/۰۱	*۰/۱۷	
مجزا سازی	۰/۰۳	۰/۰۵	۰/۰۵	-۰/۰۰	۰/۱۳	۰/۱۰	۰/۰۸	۰/۰۹	۰/۱۲	-۰/۰۴	

ادامه جدول ۴

ماده	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	مکانیزم دفاعی
دیگر دوستی	۰/۰۸	۰/۱۲	۰/۰۵	-۰/۰۰	۰/۱۲	۰/۰۷	-۰/۰۴	*۰/۱۶	**۰/۸۱	*-۰/۲۳	
فرونشانی	-۰/۰۹	۰/۱۰	۰/۰۶	۰/۱۲	*۰/۱۵	-۰/۱۵	۰/۰۷	*۰/۱۵	-۰/۰۷	۰/۰۱	
والایی گرایبی	۰/۰۲	*۰/۱۹	۰/۱۰	۰/۰۵	*۰/۱۸	۰/۰۰۵	۰/۰۴	**۰/۷۳	۰/۰۹	*۰/۱۹	
دلیل تراشی	-۰/۰۶	۰/۱۱	-۰/۰۵	۰/۰۴	*۰/۱۶	-۰/۱۴	-۰/۰۱	۰/۰۸	۰/۰۰۵	۰/۱۳	
طنز	-۰/۰۱	۰/۰۸	۰/۱۴	۰/۰۳	*۰/۱۹	۰/۰۱	۰/۱۰	۰/۰۹	۰/۰۱	۰/۰۳	
فرافکنی	۰/۳۳	۰/۰۱	۰/۱۱	۰/۰۸	-۰/۰۲	**۰/۴۲	۰/۱۰	۰/۰۴	*۰/۱۶	۰/۰۳	
تشکل واکنشی	۰/۰۴	۰/۱۲	۰/۰۶	۰/۰۲	۰/۰۷	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۹	-۰/۰۰	۰/۱۰	
انکار	۰/۱۰	۰/۱۱	۰/۰۷	۰/۱۲	۰/۱۰	-۰/۰۲	۰/۱۲	۰/۰۸	-۰/۰۳	۰/۰۱	
تفرق	۰/۰۳	۰/۱۲	۰/۱۳	۰/۰۶	*۰/۱۸	-۰/۰۴	۰/۰۶	۰/۱۱	-۰/۰۴	۰/۰۴	
نا ارزنده سازی	۰/۱۴	۰/۰۷	۰/۱۰	*۰/۱۶	۰/۱۲	۰/۱۹	۰/۰۵	۰/۰۸	۰/۰۹	۰/۰۳	
گذار به عمل	*۰/۱۹	۰/۰۶	۰/۱۴	۰/۰۲	۰/۰۶	*-۰/۳۲	۰/۰۳	۰/۰۸	*-۰/۲۱	۰/۰۳	
بدنی سازی	*۰/۱۹	۰/۱۲	۰/۰۴	۰/۰۸	۰/۱۰	۰/۲۳	۰/۰۲	۰/۱۰	*-۰/۲۱	۰/۰۷	
خیالپردازی اوتستیک	**۰/۲۲	-۰/۰۳	۰/۰۸	۰/۰۵	۰/۰۱	*-۰/۳۱	۰/۱۲	۰/۰۳	*۰/۱۹	۰/۰۵	
لایه سازی	**۰/۲۲	*۰/۱۵	۰/۰۶	۰/۰۵	۰/۱۴	*-۰/۲۲	۰/۰۶	*-۰/۱۵	*۰/۱۸	۰/۰۹	
آرمانی سازی	۰/۰۲	*۰/۱۹	-۰/۰۰	۰/۰۶	*-۰/۲۱	-۰/۰۳	-۰/۰۳	۰/۱۲	۰/۰۳	*۰/۱۸	
پرخاشگری منفعلانه	**۰/۲۷	۰/۰۲	۰/۱۳	۰/۰۹	۰/۰۷	**۰/۷۶	*۰/۱۷	۰/۰۷	*۰/۱۸	۰/۰۳	
پیشاپیش‌نگری	-۰/۰۸	۰/۱۹	۰/۰۰۰	۰/۰۶	**۰/۸۰	-۰/۰۷	-۰/۰۷	*۰/۱۹	۰/۰۳	*-۰/۲۲	
جا به جایی	**۰/۳۳	۰/۰۴	**۰/۷۱	۰/۱۳	۰/۰۲	*-۰/۲۹	۰/۱۴	۰/۱۳	۰/۱۲	-۰/۰۲	
باطل سازی	۰/۰۲	**۰/۷۸	-۰/۰۰	۰/۰۳	*-۰/۲۵	۰/۰۱	-۰/۰۸	*-۰/۲۵	۰/۰۹	**۰/۷۲	
مجزا سازی	۰/۱۶	-۰/۰۰۱	۰/۰۸	*-۰/۷۹	۰/۰۳	*۰/۱۹	۰/۰۳	**۰/۷۷	۰/۰۴	-۰/۰۴	

P ≤ 0001 *

P ≤ 01 *

برون‌گرایی ۰/۳۱ و گشودگی ۰/۲۱ و وجدان‌مندی ۰/۳۴ همبستگی مثبت مشاهده می‌شود. بین سبک روان‌آزرده وار و عامل برون‌گرایی ۰/۲۳ و گشودگی ۰/۲۲ و وجدان‌مندی ۰/۲۷ همبستگی مثبت وجود دارد و همچنین بین سبک رشد نایافته و روان‌آزرده خویی ۰/۳۴ همبستگی مثبت و بین سبک رشد نایافته و عامل توافق‌پذیری ۰/۴۰ همبستگی منفی مشاهده می‌شود.

تأکید بر این نکته ضروری است که هدف استفاده از این ابزار همراه با DSQ صرفاً کشف ارتباط بوده است [۳۲] چرا که تست اخیر یک آزمون مرتبط با مکانیزم‌های دفاعی نبوده است (ر. ک بحث و نتیجه‌گیری).

جدول ۴ همبستگی ۲۰ مکانیزم و ۴۰ سؤال پرسشنامه سبک‌های دفاعی را محاسبه نموده است. بر این اساس می‌توان مشاهده نمود که گرچه بین هر یک از سؤالات با همه مکانیزم‌ها گاه همبستگی‌هایی به چشم می‌خورد اما همواره بالاترین همبستگی‌ها بین سؤال با مکانیزم مرتبط مشاهده می‌شود. از جمله در ردیف اول بین سؤال ۱ و مکانیزم دیگر دوستی بالاترین همبستگی (۰/۶۰) در مقایسه با سایر همبستگی‌ها کاملاً مشهود است. در مکانیزم فرونشانی بالاترین همبستگی مربوط به سؤال ۲، که در واقع ماده اول این مکانیزم است، می‌شود.

جدول ۲، نتایج مربوط به اعتبار محتوا آزمون سبک‌های دفاعی را نشان می‌دهد. همان‌گونه که مشاهده می‌شود هر مکانیزم با تعاریف مربوط به آن مکانیزم از جانب متخصصان بر حسب انتخاب گزینه‌های ۱ (کاملاً نامرتب) تا ۵ (کاملاً مرتبط) درجه‌بندی گردیده است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود با توجه به میانگین این گزینه‌ها در مکانیزم‌های طنز، پیشاپیش‌نگری، فرونشانی، باطل‌سازی، تشکل واکنشی، فرافکنی، پرخاشگری منفعلانه، گذار به عمل، مجزاسازی، خیال‌پردازی اوتستیک، انکار تفرق، لایه‌سازی، دلیل تراشی و بدنی‌سازی توافق متخصصان بالاتر از ۳ بوده است و تنها میانگین ماده دوم مکانیزم والایی‌گرایی و دیگر دوستی و آرمانی‌سازی و نیز هر دو ماده مکانیزم نا‌ارزنده‌سازی پائین‌تر از ۳ بوده است (به ترتیب: ۲/۹۳، ۲/۸۰، ۲/۹۳، ۲/۸۰ و ۲/۹۳).

الف) ۲- روایی همگرا

جدول ۳ بیانگر همبستگی بین سبک‌های دفاعی و عوامل شخصیتی بر اساس پرسشنامه Neo-FFI می‌باشد. براساس داده‌های جدول ۳ بین سبک رشد یافته و عامل روان‌آزرده خویی پرسشنامه نئو همبستگی منفی ($r = -0.28$) وجود دارد همچنین بین سبک رشد یافته و

جدول ۵ ضرائب اعتبار پرسشنامه سبک‌های دفاعی در جمعیت نمونه بر حسب جنسیت و ویژگی دانش‌آموزی-دانشجویی

گروه‌ها	شاخص	ضریب آلفا		همبستگی بین دو نیمه	اسپیرمن- براون
		نیمه اول	نیمه دوم		
دانش آموز	زنان	۰/۵۵	۰/۵۷	۰/۴۴	۰/۶۱
	مردان	۰/۶۰	۰/۵۸	۰/۵۴	۰/۷۰
	کل	۰/۵۸	۰/۵۷	۰/۴۹	۰/۶۶
دانشجو	زنان	۰/۶۷	۰/۵۶	۰/۵۲	۰/۶۹
	مردان	۰/۶۹	۰/۷۰	۰/۶۵	۰/۷۹
	کل	۰/۶۷	۰/۶۴	۰/۵۹	۰/۷۴
جنسیت	زنان	۰/۶۱	۰/۵۷	۰/۴۸	۰/۶۵
	مردان	۰/۶۳	۰/۶۲	۰/۵۸	۰/۷۳
	کل	۰/۶۳	۰/۶۰	۰/۵۳	۰/۷۰

ب) بررسی اعتبار DSQ

ب) ۱- ضرائب آلفای کرونباخ DSQ

جدول ۵ ضریب اعتبار و آلفای کرونباخ را در گروه‌های مورد مطالعه به تفکیک در دانش‌آموزان و دانشجویان و جنسیت گروه نمونه نشان می‌دهد. براین اساس بالاترین آلفای کل در مردان دانشجوی (۰/۸۱) و پائین‌ترین آلفای کل در زنان دانش‌آموز (۰/۶۹) مشاهده می‌شود. همان‌گونه که مشاهده می‌شود آلفاهای مربوط به دو نیمه آزمون در هیچ‌یک از موارد از ۰/۵۵ پائین‌تر نمی‌باشد. مقادیر مربوط به ضریب پایایی نیز بین ۰/۶۱ تا ۰/۷۹ در نوسان بوده است.

جدول ۶ آلفای کرونباخ مربوط به سبک‌های دفاعی

آلفای کل	ضریب آلفا	سبک‌های دفاعی
۰/۵۵		سبک رشد یافته
۰/۵۰		سبک روان آزوده وار
۰/۷۲		سبک رشد نایافته

وجود همبستگی بین سؤالات در همه مکانیزم‌ها نمایانگر روائی درونی ابزار است چه به‌هر حال همه سؤالات مکانیزم‌های دفاعی را بررسی می‌کنند. سؤال‌های مرتبط با مکانیزم‌ها با تغییر رنگ مشخص شده‌اند.

جدول ۷ نتایج حاصل از باز آزمایی پرسشنامه سبک‌های دفاعی در دانشجویان (n=۳۸) با فاصله ۳ هفته

مکانیزم دفاعی	شاخص		آزمون		آزمون مجدد		ضریب همبستگی	
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	r	سطح معناداری
دیگردوستی	۵/۹۳	۱/۵۷	۶/۴۸	۱/۶	۰/۶۹	۰/۰۰۱		
فرونشانی	۵/۳۲	۲/۱۲	۵/۶۹	۱/۸۴	۰/۶۲	۰/۰۰۱		
والایی گرای	۵/۵۲	۲/۲۶	۵/۵۵	۱/۶۳	۰/۳۳	۰/۰۳		
دلیل تراشی	۶/۳۴	۱/۴۷	۶/۳۸	۱/۵۰	۰/۶۷	۰/۰۰۱		
طنز	۵/۷۲	۱/۸۶	۶/۱۰	۱/۸	۰/۵۹	۰/۰۰۱		
فراکنی	۲/۲۲	۱/۷۵	۲/۸۵	۲/۱۹	۰/۵۸	۰/۰۰۱		
تشکل واکنشی	۴/۴۶	۲/۳۰	۴/۷۳	۲/۱۹	۰/۵۶	۰/۰۰۱		
انکار	۳/۸۵	۲/۲۶	۴/۴۴	۱/۷۹	۰/۳۵	۰/۰۲		
تفرق	۵/۰۹	۱/۹۳	۵/۳	۱/۸	۰/۶۴	۰/۰۰۱		
ناارزنده‌سازی	۴/۹۸	۱/۹۴	۴/۷۵	۱/۵۱	۰/۵۰	۰/۰۰۱		
گذار به عمل	۳/۹۲	۲/۰۶	۴/۲۵	۲/۱۹	۰/۴۱	۰/۰۱		
بدنی‌سازی	۴/۴۸	۲/۲۸	۴/۷۸	۲/۲۵	۰/۶۵	۰/۰۰۱		
خیال‌پردازی	۴/۶۱	۲/۶۰	۴/۵۷	۲/۶۵	۰/۹۱	۰/۰۰۱		
لایه‌سازی	۳/۱۵	۲/۱۳	۳/۳۸	۲/۲۲	۰/۷۲	۰/۰۰۱		
آرامی‌سازی	۵/۷۸	۲/۱۵	۵/۹۸	۱/۷۷	۰/۷۴	۰/۰۰۱		
پرخاشگری منفعلانه	۳/۲۱	۲/۱۴	۳/۴۶	۱/۷۴	۰/۴۶	۰/۰۰۴		
پیشاپیش‌نگری	۷/۱۰	۱/۴۰	۷/۰۹	۱/۳۹	۰/۷۷	۰/۰۰۱		
جابه‌جایی	۳/۳	۲/۱۱	۳/۴۲	۱/۹۴	۰/۶۹	۰/۰۰۱		
باطل‌سازی	۵/۴۳	۱/۸۴	۶/۰۲	۱/۷۶	۰/۴۵	۰/۰۰۴		
مجزاسازی	۳/۷۱	۲/۲۲	۴/۱۰	۲/۲۴	۰/۷۳	۰/۰۰۱		
رشد یافته	۵/۲۷	۱/۲۹	۵/۴۳	۱/۲۵	۰/۷۸	۰/۰۰۱		
روان آزوده	۵/۴۰	۱/۳۰	۵/۸۲	۱/۳۲	۰/۷۹	۰/۰۰۱		
رشد نایافته	۴/۰۸	۰/۹۸	۴/۳۲	۰/۹۷	۰/۷۵	۰/۰۰۱		

مشاهده می‌شود تمامی همبستگی‌های بدست آمده در آزمون و آزمون مجدد پرسشنامه سبک‌های دفاعی در نمونه دانشجویی، در مقایسه با مقادیر بحرانی معنادار می‌باشند. بر این اساس بالاترین ضریب همبستگی مربوط به مکانیزم خیال‌پردازی اوتستیک ($r = 0/91$) و پائین‌ترین ضریب همبستگی مربوط به مکانیزم والایی‌گرایی ($r = 0/33$) می‌باشد.

جدول ۶ آلفای کرونباخ سبک‌های دفاعی را در ۱۰۶۷ نفر نشان می‌دهد. مقدار این ضریب بین ۰/۵۰ تا ۰/۷۲ در نوسان است. بالاترین آلفا مربوط به سبک‌های رشد نیافته و کم‌ترین آن مربوط به سبک روان‌آزرده‌وار است. جداول ۷ و ۸ نتایج مربوط به باز آزمایی DSQ را در دانشجویان و دانش‌آموزان نشان می‌دهد. جدول ۷ نتایج مربوط به آزمون و آزمون مجدد را در دانشجویان ($n = 38$) نشان می‌دهد. همان‌گونه که

جدول ۸ نتایج حاصل از باز آزمایی پرسشنامه سبک‌های دفاعی با فاصله ۳ هفته در دانش‌آموزان ($n = 52$)

شاخص	آزمون		آزمون مجدد		ضریب همبستگی
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
مکانیزم دفاعی					
دیگ‌دوستی	۵/۴	۲/۳۵	۵/۹۱	۱/۹۴	۰/۵۹
فرو نشانی	۴/۵۵	۲/۶۶	۴/۶۷	۲/۴۳	۰/۸۰
والایی‌گرایی	۴/۸۹	۲/۸۳	۴/۶۳	۲/۲۱	۰/۴۰
دلیل تراشی	۶/۷۶	۱/۹۹	۶/۷۴	۱/۸۶	۰/۳۷
طنز	۵/۲۵	۲/۶۳	۵/۴۵	۲/۴۵	۰/۷۰
فرافکنی	۱/۷۲	۲/۰۵	۱/۸۹	۲/۲۹	۰/۶۰
تشکل واکنشی	۳/۹۲	۲/۵۹	۴/۵	۲/۶۲	۰/۶۶
انکار	۴/۵۷	۲/۴۴	۴/۳۲	۲/۴۲	۰/۵۸
تفرق	۵/۲۵	۲/۰۷	۴/۸۹	۲/۳۱	۰/۴۶
نا ارزنده سازی	۵/۱۲	۲/۰۶	۵/۲۵	۲/۱۵	۰/۴۶
گذار به عمل	۵	۲/۳۸	۵/۱۳	۲/۳۸	۰/۶۴
بدنی سازی	۵/۳۴	۲/۸۳	۵/۵۲	۲/۶۹	۰/۸۰
خیال‌پردازی اوتستیک	۵/۳۵	۲/۷۸	۵/۶۱	۲/۵۳	۰/۸۲
لایه سازی	۴/۶۰	۲/۱۲	۴/۵	۲/۳۷	۰/۶۶
آرمانی سازی	۵/۳۴	۲/۸	۵/۳۶	۲/۵۵	۰/۶۷
پرخاشگری منفعلانه	۴/۴۱	۲/۶۹	۴/۲۷	۲/۳۵	۰/۶۸
پیشاپیش‌نگری	۶/۴۶	۱/۹۹	۶/۶۷	۱/۷۱	۰/۶۴
جابه‌جایی	۲/۷۶	۲/۴۶	۳/۲۳	۲/۵۹	۰/۷۷
باطل سازی	۵/۳۷	۲/۴۲	۵/۳۷	۲/۳	۰/۴۶
مجزاسازی	۳/۷۷	۲/۸۲	۴/۱۲	۲/۷۰	۰/۵۳
رشد نیافته	۵/۲۷	۱/۴۳	۵/۵۷	۲/۱۲	۰/۵۵

فوق بیش‌تر با مکانیزم‌های دیگری مرتبط هستند تا با مکانیزم مورد ادعایشان. به عنوان مثال سوال اول مکانیزم نارزنده‌سازی خود-ابرازی (Self-assertion) را می‌سنجد و سوال دوم قادر مطلق انگاری (Omnipotence) را [۳۴]. در مطالعه حاضر نیز مکانیزم نارزنده‌سازی و دیگر دوستی نسبتاً با یافته‌های شابرول شبیه است. به خاطر داشته باشیم که آنچه که در تلاش برای واری واری روائی محتوا اتفاق می‌افتد چیزی نیست جز انطباق تعاریف موجود در مورد مکانیزم‌های دفاعی با سؤالات و ماده‌های آزمونی که ادعای واری مکانیزم‌های دفاعی را دارد و واضح است که فقدان توافق در مورد تعاریف مکانیزم‌های دفاعی می‌تواند در کاهش روائی محتوا مؤثر باشد و از دیگر سو دیدگاه‌های متفاوت متخصصان نیز در گسترش و ترسیم چنین تفاوت‌هایی از اهمیت بالایی برخوردار است.

بررسی روائی همگرا پرسشنامه سبک‌های دفاعی با استفاده از پرسشنامه ۵ عاملی شخصیت نمایانگر رابطه منفی سبک رشد یافته با روان آزرده‌خویی و رابطه مثبت سبک رشد یافته با برون‌گرایی، گشودگی و وجدانمندی است. همچنین بین سبک روان آزرده و برون‌گرایی و گشودگی و وجدانمندی همبستگی مثبت و بین سبک رشد نیافته و روان آزرده خویی همبستگی مثبت مشاهده گردید.

لازم به ذکر است که گرچه پاره‌ای از همبستگی‌های مشاهده شده معنی‌دار است اما این همبستگی‌ها گرچه طبق نظر برخی از مؤلفان ضعیف می‌باشد اما می‌تواند برای برملا ساختن رابطه بین دو متغیر سودمند باشد [۳۲] چیزی که بهر حال ما در پی آن بوده‌ایم و نیز همان‌گونه که در پی می‌آید چنین همبستگی‌هایی در سایر مطالعات از جانب مؤلفان متعددی گزارش گردیده است و فقدان ابرازی موازی برای ارزیابی مکانیزم‌های دفاعی در این تحقیق می‌تواند علت چنین وضعیتی باشد چرا که گرچه بین پاره‌ای از ویژگی‌های شخصیتی و مکانیزم‌های دفاعی رابطه‌هایی استوار مشاهده شده است

(ب) ۲- بررسی اعتبار بر اساس آزمون و آزمون مجدد همچنین ضریب همبستگی سبک‌های رشد یافته، روان‌آزرده و رشد نیافته به ترتیب عبارتند از: $r = 0.78$ و $r = 0.79$ و $r = 0.75$. در مجموع تمامی ضرائب همبستگی بر آمده از دو بار اجرای DSQ با فاصله ۳ هفته در مورد ۲۰ مکانیزم دفاعی و ۳ سبک دفاعی معنادار بوده است. جدول ۸ نتایج مربوط به اجرای آزمون و آزمون مجدد را در نمونه دانش آموزی ($n = 52$) نشان می‌دهد. بر این اساس بالاترین ضریب همبستگی مربوط به مکانیزم خیال‌پردازی اوتستیک ($r = 0.83$) و پائین‌ترین ضریب همبستگی مربوط به مکانیزم دلیل‌تراشی ($r = 0.37$) می‌باشد. همه همبستگی‌های ناشی از دو بار اجرای DSQ در مورد تمامی مکانیزم‌ها و سبک‌های دفاعی با فاصله ۳ هفته معنادار هستند.

بحث نتایج

الف) نتایج مربوط به روائی

توافق بالای متخصصان (۱۵ متخصص روانشناسی) در مورد ارتباط ماده‌های این پرسشنامه با مکانیزم‌های مرتبط مورد تأیید قرار گرفت. شواهد مربوط به کم‌ترین توافق در مورد ماده دوم مکانیزم والایی‌گرایی و ماده دوم مکانیزم نارزنده‌سازی و نیز سؤال اول مکانیزم جابه‌جایی با یافته‌های آندروز شباهت دارد و ماده اخیر توافق کم‌تری از متخصصان را در مقایسه با ماده‌های اول به خود جلب کرده است (۳ در برابر ۴).

در مطالعه دیگری، شابرول (Chabrol, H) و همکارانش دریافتند که در مورد ۱۲ ماده از ۴۰ سؤال پرسشنامه سبک‌های دفاعی توافق اندکی بین ۸ متخصص وجود داشته است مکانیزم‌های مربوط به این ماده‌ها عبارت بودند از: جابه‌جایی (هر دو ماده)، تفرق (هر دو ماده) نارزنده‌سازی (هر دو ماده) فراقنی (هر دو ماده) باطل‌سازی (ماده اول) مجزا سازی (ماده اول) و پرخاشگری منفعلانه (ماده دوم) و دیگر دوستی کاذب (ماده دوم) [۳۴]. شابرول بر این باور است که ماده‌های

($r=0/46$) و کم‌ترین مربوط به ماده اول فرونشانی ($r=0/04$) است و در فرم ایرانی در همین سبک بالاترین همبستگی به ماده اول طنز ($r=0/81$) و کم‌ترین مربوط به ماده اول فرونشانی ($r=0/77$) می‌باشد. در همین سبک در فرم آندروز بیش‌ترین همبستگی مربوط به ماده دوم طنز ($r=0/59$) و در فرم ایرانی نیز در همین ماده ($r=0/56$) و کم‌ترین همبستگی مربوط به ماده اول فرونشانی ($r=0/45$) و در فرم ایرانی مربوط به ماده اول پیشاپیش‌نگری ($r=0/45$) می‌باشد.

در سبک روان آزرده وار نیز می‌توان مشاهده کرد که کم‌ترین همبستگی ماده با مکانیزم و سبک در فرم ایرانی به‌طور کلی بسیار بالاتر از یافته‌های آندروز است (کم‌ترین در یافته آندروز مربوط به ماده‌های دیگر دوستی با $r=0/11$ و در فرم ایرانی مربوط به ماده اول دیگر دوستی با $r=0/60$ و نیز در یافته آندروز مربوط به ماده اول تشکل واکنشی $r=0/32$ و در فرم ایرانی مربوط به همین ماده و با همبستگی $r=0/31$ و در سبک رشد نیافته در نسخه آندروز در ماده اول نارزنده سازی $r=0/02$ و در ماده اول و دوم مکانیزم انکار $r=0/01$ و در ماده دوم تفرق $r=0/14$ و در ماده اول لایه‌سازی $r=0/07$ و در فرم ایرانی کم‌ترین همبستگی مربوط به ماده دوم مکانیزم نارزنده سازی $r=0/68$ و نیز کم‌ترین همبستگی ماده با سبک به ماده‌های اول و دوم مکانیزم دلیل تراشی به ترتیب با همبستگی $r=0/10$ و $r=0/11$ مربوط می‌شود) [۲۰].

ب) نتایج مربوط به اعتبار

اعتبار پرسشنامه سبک‌های دفاعی DSQ در نمونه ایرانی نیز با یافته‌های متعدد مولفان مورد حمایت قرار می‌گیرد. مقدار آلفا در فرم ایرانی به ترتیب $0/50$ ، $0/55$ و $0/72$ مشاهده گردیده است. هم‌چنان که می‌توان آلفای هریک از مکانیزم‌ها را نیز با یافته‌های آندروز مقایسه نمود گرچه ناهماهنگی‌های نیز مشاهده می‌شود. پائین‌ترین و بالاترین آلفا در دو فرم به ترتیب مربوط به

اما به‌رحال به یاد داشته باشیم که آزمون نئو به واریسی رگه‌های شخصیتی می‌آید تا مکانیزم‌های دفاعی.

سبک رشد نیافته با توافق‌پذیری همبستگی منفی نشان داد. نتایج این مطالعه بایافته‌های هایاشی شبیه است گرچه هایاشی بین سبک‌روان آزرده‌وار و روان آزرده‌خویی همبستگی مثبت ($r=0/24$) را گزارش نمود و در مورد یافته فعلی چنین همبستگی به دست نیامد [۲۶] و این مورد بیشتر شبیه به یافته سان مارتینی است [۲۷] به نظر می‌رسد که سبک روان آزرده در فرهنگ ما با ویژگی شخصیتی روان آزرده‌خویی شباهت کم‌تری دارد و بیش‌تر افرادی که از این سبک دفاعی بهره می‌برند گرایش‌های مثبتی به سمت دیگران داشته و در درجه اول به آن‌ها اهمیت می‌دهند رابطه بالای این سبک با برونگرایی و گشودگی و وجدان‌مندی گواه چنین ادعایی است و بیاد داشته باشیم که در نظر فروید روان آزرده‌خویی نفی انحراف است و روان آزرده به بهای نفی امیال کشاننده‌های غریزی خویش و برای منحرف نشدن و تن در دادن به خواسته‌های فرامن به روان آزرده‌خویی می‌آویزد [۳۳، ۳۵]. درحقیقت رابطه بین سبک رشد نیافته و روان آزرده‌خویی نمایانگر آن است که افراد روان آزرده‌خو هم‌چون مراحل اولیه رشد به تأیید دیگران سخت وابسته هستند و به از دست دادن این تأیید همچون از دست دادن بخشی از وجود خود واکنش نشان می‌دهند آنچه که فروید و نیز روانشناسان روابط موضوعی آن را تصریح نموده‌اند یعنی از دست دادن موضوع و یا تأیید او به لحاظ درونی کردن آن، به معنای انهدام بخشی از خود است [۱، ۳۵، ۳۶]. در مطالعه دیگری پیرکو (Pirkko, R) و همکارانش بین نشانه‌های بدست آمده از SCL-90 و سبک‌های رشد نیافته همبستگی ($r=0/75$) بدست آوردند در حالیکه بین همین نشانه‌ها و سبک‌های روان آزرده همبستگی $0/26$ بدست آمد [۳۷]. در بررسی روانی سازه یافته‌های مطالعه فعلی با یافته‌های آندروز شباهت دارد، چه در سبک‌های رشد یافته در فرم آندروز بالاترین همبستگی به سوال اول و دوم مکانیزم طنز

به نظر می‌رسد که در مورد ناهمگونی برخی از مکانیزم‌ها همچون نارزنده سازی و دیگر دوستی هم‌چنان که سایر مؤلفان در تحقیقات خود به آن اشاره نموده‌اند باید تغییراتی در فرم سؤالات تحقق پذیرد تا روائی مورد قبول مؤلفان در مورد آن‌ها نیز برآورده گردد [۳۴،۲۳]. در نهایت می‌توان گفت با مقایسه نتایج نمونه‌های ایرانی و غیر ایرانی در DSQ شباهت‌ها و تفاوت‌هایی رخ می‌نمایند، و چنین تمایزهایی در پژوهش‌های متعدد خارج از کشور نیز مشاهده گردیده است و آنچه که از این تمایزها بر می‌خیزد نیاز به مطالعات گسترده‌تر برای به دست آوردن اطمینان خاطر و اتکا به DSQ به عنوان ابزاری برای تشخیص و واریسی مکانیزم‌های دفاعی است. آنچه که به عنوان چالشی جدی بر سر راه محققان قرار خواهد گرفت این حقیقت است که برآستی آیا می‌توان با اتکا بر دو سؤال هر مکانیزم دفاعی را در آدمی پیگردی نمود و یا آنکه چگونه می‌توان علی‌رغم تلاش‌های متعدد برای وحدت یافتگی تعاریف مکانیزم‌های دفاعی، این ناهماهنگی‌های سلطه یافته بر مفهوم مکانیزم‌های دفاعی را از میان برداشت تا به مدد آن بتوان ابزارهایی را برای واریسی مکانیزم‌های دفاعی ابداع نمود که شاید سؤالات متعدد و متنوع‌تری را در بر بگیرد سؤالاتی که در عین در نظر داشتن ماده‌های DSQ، شکنندگی محدود بودن سؤالات را نداشته باشد و به گونه‌ای مستحکم بتواند دفاع‌های آدمی را واریسی کند. این چالشی است که محققان علاقمند به این گستره باید خود را آماده رویارویی با آن نمایند.

نارزنده‌سازی و خیال‌پردازی اوتستیک است (آندروز ۰/۸۹ فرم ایرانی ۰/۷۰) مکانیزم نا ارزنده سازی از جمله دفاع‌هایی است که درجه توافق و نیز آلفای کرونباخ آن در مطالعات متعدد کم‌تر از سایر مکانیزم‌ها بر آورد شده است و عده‌ای از مؤلفان ماده اول آنرا مرتبط با خودابرازی می‌دانند و این سبک مقابله‌ای را بیش‌تر سازش یافته می‌دانند تا رشد نیافته [۳۴،۳۸]. تریجس برگ و همکارانش ضریب آلفا سبک رشد یافته را نزدیک به یافته‌های ما (۰/۵۵)، ۰/۵۰ گزارش نموده است در حالی که آلفای کل پرسشنامه ۰/۸۰ مشاهده گردیده است [۳۸].

در مطالعه حاضر آلفای کل پرسشنامه در دانش‌آموزان ۰/۷۱ در دانشجویان ۰/۷۸ و در جمعیت کل ۰/۷۴ و همبستگی بین دو نیمه ۰/۵۳ می‌باشد. واتسون و همکارانش نیز آلفای کرونباخ و همبستگی بین دو نیمه را در نمونه‌ای ۴۲۵ نفری به ترتیب ۰/۸۰ و ۰/۷۰ گزارش نمودند [۳۹]. نی‌شی مورا (Nishimura, R) نتایج مربوط به اجرای DSQ-40 بر ۲۷۰ دانشجوی دانشگاه را دارای اعتبار مناسب می‌داند و برای سبک رشد نیافته ۰/۷۱، برای سبک روان آزرده ۰/۶۵ و برای سبک رشد یافته ۰/۷۱ ضریب آلفا را محاسبه نموده است. یافته‌های او در مورد کم‌ترین آلفا (سبک روان آزرده با ۰/۵۰) و سبک رشد نیافته (۰/۷۲) شبیه به مطالعه حاضر است، هم‌چنان که اعتبار پرسشنامه از طریق بازآزمایی نیز شبیه به یافته‌های مطالعه فعلی است و او نیز در نمونه ژاپنی ضریب اعتبار مناسبی را گزارش نموده است [۲۶، ۴۰].

منابع

1. Cooper, C.; Steven, H.; (1998) Changing notions of defense within psychoanalytic theory. journal of personality. vol :66 (6) pp:947-964.
2. Blackman., Jeromes; (2004) 101 defenses, How the mind shields itself By unner-Routledge.
3. Domino, George; Short, Jeffrey; Evans, Anna; Romano, Patricia. (2002) Creativity and ego defense mechanism: some exploratory empirical evidence. Creativity research journal. vol : 14 (1) pp :17-25.

4. Miller, Patricia. H.; (2002). Theories of developmental psychology. Worth publishers fourth edition.
5. Kaslow, Florence. W. (2002) "Comprehensive handbook of psychotherapy." Vol :1 John Wiley & sons. INC.
6. Pervin, Lawrence. A. Cervone, Daniel, John, Oliver. P. (2005) . Personality, theory and research. John wiley and sons. INC.
7. Freud, Anna. (1938) The ego and the mechanisms of defense. International university press. Newyork.
8. Erwin, Edward. (2000) The freud encyclopedia: theory, therapy and culture. Routledge. Newyork. London.
9. Jones, Ernest. (1957) The life and work of sigmund freud. Hogarth press.
10. Horowitz, Mardi J.; (1988) Introduction to psychodynamics: A new synthesis. British library cataloguing in publication data. Routledge.
11. Weinberger, Daniel. A. (1998) Defense, persona-lity structure and development: Integrating sychodynamic theory into a typological approach to personality. journal of personality vol 66(6) pp:1061-1080.
12. Muris, P; M erckelbach, H.; Bogels, S.; (1995) Coping, defense and fear in college students. personality and individual differences " . vol : 18 (2) PP :301-304.
13. Davanloo, H.; (1996). Management of tactical defense in intensive short-term dynamic psychotherapy. part II. Inernational journal of short-term psychotherapy. Vol:11(3) pp:153-199.
۱۴. موکی یلی. الکس (۱۳۷۷) . مکانیسم‌های دفاعی حیات روانی. ترجمه محمد رضا شجاع رضوی، مشهد انتشارات آستان قدس رضوی.
۱۵. قربانی، نیما (۱۳۸۲) . روان‌درمانگری پوشی کوتاه مدت و فشرده: مبادی و فنون. تهران، انتشارات سمت.
16. Ihilevich D.; Gleser, G.C.; (1992) Defense mechanism , their classification , correlates and measurement with the defense mechanism inventory. personality and individual differences. Vol :13, iss:9 p:1059.
17. Cramer, P.; (1999) Personality, personality disorder and defense mechanism. journal of personality. vol:67(3) pp :535-551.
18. Davidson, K.; Macgregor, M. W.; (1998) A critical appraisal of self-report defense mechanism measures. journal of personality. vol :66. iss:6 (December) p:965
19. Bond, Michael; Gardner, St.; Christian, J.; Sigal, J.J.; (1983) "Empirical study of self- rated defense styles. Archive general psychiatry. vol:40 pp:333-338
20. Andrews, Gavin; Singh, Michelle; Bond, Michael. (1993) The defense style questionnaire journal of nervous and mental disorder. vol:18 No:1 pp:246-256
21. Bond, Michael (2004) Empirical studies of defense style: relationships with psychopathology and change. Harv rev psychiatry September –october. pp:263-278
22. Perry, J.; Christoph and Ianni, Floriana. F.; (1998) Observer-rated measures of defense mecha-nism". Journal of personality vol:66 (6)
23. Vaillant, George; (2000) Adaptive mental mechanisms: their role in a positive psychology. American psychologist ". vol:55(1) pp:89-98
24. Krejcie, R. V.; Morgan, D.W.; (1970). Determining sample size for research activities. Educational and psychological measurement, vol:30 pp:607-610
25. Bonsack, Ch.; Despland, J.N.; Spagnoli, J.; (1996) psychometric features of the French version of defense style questionnaire. (DSQ) European psychiatry vol : 11 supp :4 p :384
26. Hayashi, Momoko; Miyake, Yuko; Minakawa, Kunina.; (2004). reliability and validity of the Japanese edition of the defense style questionnaire 40. psychiatry and clinical neurosciences. vol :58. pp: 152-156
27. San Martini, Pietro; Roma, Paolo; Sarti, Sara; Lingiardi, Vittorio and Bond, Michel (2004) Italian version of the defense style questionnaire. Comprehensive psychiatry" vol:45(6) pp:483-494
28. Cramer, P. (2003. a) Personality change in later adulthood is predicted by defense mechanism use in early adulthood. "journal of research in personality vol:37,iss :1 pp:76-104
29. Hogan, Thomas. (2003) Psychological testing. A practical introduction John wiley & sons. USA.
۳۰. روشن، رسول و همکاران (۱۳۸۵). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه شخصیتی ۵ عاملی (نو) مقاله در دست انتشار).
31. Corsini, R. J.; (2001). Handbook of innovative therapy". Second edition. John wiley and sons.
۳۲. دلاور، علی (۱۳۷۴). مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی. انتشارات رشد.
33. Freud, Sigmund. (1952). Introductory lectures of psycho- analysis. ninth impression. London : George Allen & unwin Ltd.
34. Chabrol, Henri; Rousseau, Amelie; Rodgers, Rachel; Callahan, Stacey; Pirlot, Gerard; Sztulman, Henri (2005) A study of the face validity of the 40 item version of the defence style questionnaire (DSQ-40). The Journal of Nervous and Mental Disease vol:193(11) pp:756-758.
۳۵. استور، آنتونی (۱۳۷۵). " فروید" ترجمه حسن مرنیدی. تهران، انتشارات طرح نو.
36. Bocoek, Robert. (2002) Sigmund freud. routledge. London and newyork.
37. Pirrko R.; Sammalahiti; Matti J.; Holi; Erkki J.; Kmlainen and Veikko A. Aalberg (2003) Comparing two self-report measuring of coping the sense of coherence scale and the defense style questionnaire. Journal of clinical psychology" vol:59(12) pp:1325-1333.
38. Trijsburg, R.; Vant spijker; Adriaan ; Van, Henricus , L.; Hesselink, Albert. J.; Duivenvoorden, H.; (2000) " Measuring overall defensive functioning with the defense style questionnaire: A comparison of different scoring methods. The journal of nervous and mental disease " vol:188(7) pp:432-439.

39. Wstson, David. C.; Birendra K.; Sinha (1998) Gender, age and cultural differences in the Defense style questionnaire-40 "Journal of clinical psychology"vol 54(1) pp: 67-75.
40. Nishimura, Ryoji (1998) Study of the measurement of defense style using Bond,s defense style questionnaire psychiatry and clinical neurosciences"vol:52 pp:419-424.